

ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Guia Informativa per a les
Organitzacions de la Societat Civil

ÍNDEX

Presentació.....	3
1. Què són els objectius de desenvolupament sostenible?	4
2. On trobe els objectius de desenvolupament sostenible?	5
3. Per què els objectius de desenvolupament sostenible són importants?	5
4. En què es diferencien els objectius de desenvolupament sostenible i els objectius de desenvolupament del mil·lenni.....	6
5. Qui són els agents principals en els objectius de desenvolupament sostenible i quin és el seu paper?	6
6. Què significa i quina importància té “localitzar els ODS”?.....	7
7. Com se supervisarà el progrés dels objectius de desenvolupament sostenible?.....	7
8. Quina és la importància específica de la societat civil en el context dels objectius de desenvolupament sostenible?	8
9. Quina classe d’activitats es poden tindre en compte per a la societat civil i per on començar?	8
10. Iniciatives per l’Agenda 2030 i els ODS des de les organitzacions de la societat civil a la Comunitat Valenciana. Per on començar?	9

Presentació

El 30 de setembre de 2015, 196 països, entre ells Espanya, van adoptar l’Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible fruit de les intenses negociacions entre governs, la societat civil organitzada i el sector privat. L’Agenda arreplega 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 metes que marquen la ruta per a posar fi a la pobresa, reduir les desigualtats i lluitar contra el canvi climàtic.

Per a aconseguir aquests objectius és imprescindible la implicació dels governs, el sector privat, la societat civil organitzada i de tota la ciutadania del món.

La Generalitat Valenciana ha reconegut la importància d’implicar les autoritats locals i les organitzacions de la societat civil en el compliment de l’Agenda 2030.

Aquest és el motiu pel qual el govern ha impulsat a la Comunitat Valenciana una Aliança de Ciutats pel Desenvolupament Sostenible, la qual valora imprescindible la implicació dels governs locals, el sector privat, la societat civil organitzada i de tota la ciutadania valenciana.

A més, es promou la coherència de les polítiques entre els diferents departaments del Consell de tal manera que s’incloguen els ODS com a part fonamental de les polítiques públiques de la Generalitat, no únicament en l’estratègia de cooperació al desenvolupament, sinó de forma transversal per a alinear i realitzar el seguiment de les polítiques del Consell per a la consecució dels ODS a la Comunitat Valenciana.

Les campanyes de sensibilització no han de tractar simplement de facilitar informació sobre els ODS, sinó també d’empoderar a la societat civil per a implicar-se activament en el camí cap a la realització dels ODS en la seua vida diària i promoure el sentit d’apropiació de l’Agenda 2030 de Nacions Unides.

Per aquest motiu, la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació ha elaborat la present guia informativa dirigida a membres, personal tècnic i voluntari d’organitzacions que vullguen recolzar l’Agenda de Desenvolupament Sostenible, conèixer l’Agenda 2030, participar en espais de debat sobre la mateixa i enfortir les seues capacitats per a la seua implementació..

Manuel Alcaraz Ramos

Conseller Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació

1. Què són els objectius de desenvolupament sostenible?

En la Cimera de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides del 25 de setembre de 2015, els líders mundials van adoptar l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible.

L'Agenda constitueix un pla d'acció per a les persones, el planeta i la prosperitat, al mateix temps que pretén consolidar la pau i requerix el desenvolupament d'aliances per a la seua posada en pràctica. Aquestes cinc esferes culturals del desenvolupament sostenible estan interconnectades (vegeu la roda del Desenvolupament Sostenible).

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible inclou un conjunt de 17 objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 metes, de caràcter integrat i indivisible, per a posar fi a la pobresa, lluitar contra la desigualtat i la injustícia, i fer front al canvi climàtic.

L'Agenda 2030 presenta una visió ambiciosa del desenvolupament sostenible i integra les seues dimensions econòmica, social i ambiental. És una agenda transformadora, els tres pilars bàsics de la qual són lluitar per a eradicar la pobresa, assegurar la sostenibilitat del desenvolupament econòmic i reduir l'enorme desigualtat existent en el nostre món.

Els ODS són universals, inclusivament i representen un ferm compromís amb les persones i el planeta. Els ODS també són coneguts com els objectius globals per al desenvolupament sostenible.

2. On trobe informació sobre els objectius de desenvolupament sostenible?

La Resolució A/RES/70/1 de l'ONU *Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible*, adoptada per l'Assemblea General el 25 de setembre de 2015, conté la definició completa del conjunt d'ODS.

El lloc web 2015: És hora de l'acció mundial presenta una llista d'ícones sobre els quals es pot fer clic, un resum i algunes xifres clau sobre el tema principal de cada un dels objectius.

Dins de la secció "ODS" de la pàgina web "<http://www.cooperaciovalenciana.gva.es/>" hi ha una sèrie de documents amb informació rellevant sobre els ODS, així com l'Estratègia dels ODS de la Generalitat Valenciana.

3. Per què els objectius de desenvolupament sostenible són importants?

Els ODS representen una agenda transformadora i dirigida per les persones els fonaments de les quals són la transparència, la participació i la inclusió.

Els ODS són assumpte de tots i totes, ja que tots i totes compartim la responsabilitat del nostre futur i del futur del planeta. Sense metes clares ni objectius mesurables, sense dades fiables que permeten analitzar la situació, inclosa l'àmbit local, ens arrisquem a deixar arrere a les persones més vulnerables i a no abordar adequadament els nous reptes que dificulten el desenvolupament i danyen el nostre planeta.

La consecució dels ODS dependrà, entre altres factors, del grau del sentit de la propietat i del compromís de les persones a l'hora d'abordar-los.

4. En què es diferencien els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) i els objectius de desenvolupament del mil·lenni (ODM)?

Els ODM van reunir el món entorn d'una agenda comuna per a abordar la indignitat de la pobresa. Mentre que el nombre de persones que viu en la pobresa ha descendit en més de la meitat, la tasca encara segueix pendent per a molts altres milions.

La nova Agenda necessita fer un pas cap avant i avançar els compromisos adquirits amb els ODM, com per exemple, acabar amb la fam, aconseguir la total igualtat entre hòmens i dones, millorar els serveis mèdics i cerciorar-se que tots els xiquets i xiquetes van a escola. A més, haurà d'assegurar que es mantindran els beneficis dels resultats ja aconseguits.

Una de les diferències fonamentals és que l'Agenda és universal, és a dir, tots els països han de posar plans en comú i identificar deficiències i estratègies per a poder abordar-les en totes les àrees. Encara que els ODS són més ambiciosos i complexos, també reforcen el que es va aconseguir amb els ODM.

L'Agenda també inclou assumptes que no abordaven els ODM, com ara el canvi climàtic, el consum responsable, la innovació i la importància de la pau i la justícia per a tots.

Basada en els ODM, l'**Agenda 2030 pretén unir sostenibilitat amb inclusió, i té el compromís de no deixar ningú arrere, en adoptar un enfocament centrat en la igualtat i basat en els drets de les persones en tots els nivells.** Açò hauria d'estar protegit per un fort marc de responsabilitat i rendició de comptes.

5. Qui són els agents principals en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible i quin és el seu paper?

Els principals responsables per a aconseguir els ODS són els governs i les persones a qui representen. Els estats membres hauran de reformular les polítiques que reconsideren les seues realitats nacionals per a assolir els objectius, així com proporcionar els incentius reguladors que unisquen decisions empresarials amb els ODS.

Per això, la consecució dels ODS a la Comunitat Valenciana, encara que s'adopta com una acció de govern del Consell, ha de ser marc i orientació de totes les administracions públiques valencianes, els agents socials i econòmics i de la ciutadania valenciana en el seu conjunt.

D'altra banda, cal considerar la participació del sector privat, i en particular de les empreses adherides al Pacte Mundial de Nacions Unides (Global Compacte), que opera a Espanya a través de la Xarxa Espanyola com a iniciativa de responsabilitat social empresarial, en col·laboració amb la Generalitat, en la consecució dels ODS.

En particular, l'Agenda 2030 de Nacions Unides reconeix la diversitat del sector privat i menciona les cooperatives com a part d'aquest, reconeixent el seu paper en la consecució dels objectius, conscient que és impossible aconseguir-los sense la creativitat i la innovació de l'economia social, per a resoldre els reptes del desenvolupament sostenible.

Perquè l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible siga eficaç són necessàries les aliances entre les administracions públiques valencianes, el sector privat i la societat civil. Aquestes aliances es construeixen sobre la base de principis i valors, una visió compartida i objectius comuns que

prioritzen a les persones i al planeta, i són necessàries en l'àmbit mundial, regional, nacional i local.

Si bé és el compromís de tots els actors el que fa possible aconseguir un desenvolupament sostenible, volem destacar que és fonamental territorialitzar les metes dels ODS, a partir del paper determinant que les ciutats, a la Comunitat Valenciana, han de jugar en les polítiques públiques relacionades amb el desenvolupament sostenible, equitatiu i incloent, que se centra en les persones i en les comunitats.

6. Què significa i quina importància té “localitzar els ODS”?

Els 17 ODS i les 169 metes de l'Agenda 2030 han de ser aconseguits tant en l'àmbit global, nacional com subnacional.

“Localitzar” és el procés que té en compte els contextos subnacionals (governos autonòmics i locals) en l'èxit de l'Agenda 2030, des de l'establiment dels objectius i metes, fins a la determinació dels mitjans d'implementació, i l'ús d'indicadors per a mesurar i monitorar el progrés fet.

Tots els objectius de desenvolupament sostenible són locals, i impliquen polítiques públiques per a la seua consecució. La localització dels ODS hauria de significar una oportunitat per a reorientar les prioritats i necessitats locals i contribuir a un nou marc, demostrant més clarament i amb més precisió, com el treball de les organitzacions de la societat civil contribueix a reduir la desigualtat i aconseguir els objectius de desenvolupament en l'àmbit nacional/global.

Mentre que els ODS són globals, la seua consecució dependrà de les nostres capacitats per a convertir-los en una realitat en les nostres ciutats i regions. Tots els ODS tenen metes que apel·len directament a les responsabilitats de les organitzacions de la societat civil.

L'exsecretari general de les Nacions Unides, Ban Ki-moon, va enviar un missatge clar en aquest sentit, reconeixent que la “lluita per a la sostenibilitat global es guanyarà o es perdrà en les ciutats”. La societat civil pot enfocar els objectius i les metes d'una manera pragmàtica i integrar-los en el seu context particular ajudant la resta de ciutadans i ciutadanes a entendre de quina forma l'acció local contribueix a la consecució dels ODS.

7. Com se supervisarà el progrés dels objectius de desenvolupament sostenible?

La nova Agenda planteja un desafiament significatiu en termes de seguiment del progrés en tots els països i per a tota la gent. La seua amplitud de metes, a més del fet de no voler deixar ningú arrere, significa que s'hauran de consolidar les dades en àrees clau per a millorar la qualitat i la seua disponibilitat a l'hora d'implementar i supervisar l'Agenda 2030.

El Fòrum Polític d'Alt Nivell sobre el desenvolupament sostenible (FPAN) de les Nacions Unides revisarà el progrés dels ODS i proporcionarà als estats membres lideratge polític, orientació i recomanacions sobre el desenvolupament sostenible.

8. Quina és la importància específica de la societat civil en el context dels objectius de desenvolupament sostenible?

El desenvolupament sostenible no es pot aconseguir només a partir de l'acció de les institucions.

L'Agenda 2030 reconeix que els mitjans tradicionals d'implementació necessiten ser complementats amb mecanismes participatius que faciliten el compromís de les persones i de les organitzacions de la societat civil.

Els ODS no es poden aconseguir sense el compromís de les persones en totes les etapes, i sense noves aliances. La societat civil ha de ser també un agent de canvi, i connectar iniciatives institucionals amb l'acció de la societat civil en l'àmbit comunitari. És crucial que estiguen implicats des de la planificació en el moment en què governs i institucions posen en comú els seus plans per als ODS.

La societat civil constitueix un poderós mitjà d'implementació transversal per als ODS a l'hora d'ampliar i mobilitzar circumscripcions, involucrar més persones en la planificació dels processos i localitzar l'Agenda a través de nous espais d'interacció entre governs i individus per a accions concretes.

A partir de la mobilització de **capacitats i en ampliar l'abast de l'acció, la societat civil** pot facilitar i donar suport a la participació d'altres persones a planificar, implementar i supervisar els ODS, gràcies al capital social que aporten i a la consolidació de la cohesió social.

La societat civil pot:

- Facilitar nous espais per al diàleg i l'acció; arribar a totes les persones, incloses les que es troben en situació de marginalitat o exclusió social; convertir la veu i el coneixement de la gent en accions col·lectives; tot això per a no deixar ningú arrere. Tot açò és crucial per a crear sentit de la propietat i localitzar els ODS.
- Sensibilitzar o advocar pels canvis i inspirar tants altres per a facilitar canvis duradors en mentalitats i comportaments.

9. Quina classe d'activitats es poden tindre en compte per a la societat civil?

La societat civil pot contribuir al compliment transformatiu dels ODS a través de totes les metes, i de diferents maneres, per a abordar un o més objectius a l'hora.

La societat civil ha demostrat ser de vital importància a l'hora de modelar actituds i generar canvis en el comportament, especialment en assumptes com la igualtat entre sexes (objectiu 5), l'aigua potable i el sanejament (objectiu 6), el consum responsable (objectiu 12), o l'acció climàtica (objectiu 13), així com la reconciliació, les relacions i la creació de confiança, la qual cosa du a augmentar el capital social i a reforçar la cohesió social (objectiu 16).

La combinació de l'acció de societats civils en l'àmbit internacional, regional i local en un efecte en cadena pot augmentar l'abast i multiplicar els resultats a través de totes les metes dels ODS..

10. Iniciatives per l'Agenda 2030 i els ODS des de les organitzacions de la societat civil a la Comunitat Valenciana. Per on començar?.

1º. Informar als membres de les organitzacions de la societat civil sobre els ODS i la seua importància: els documents de nacions Unides poden ser complicats, per la qual cosa no totes les persones els poden entendre fàcilment. És fonamental informar als membres de la nostra organització amb documents senzills com aquesta guia, perquè puguen unir-se als esforços per a la implementació de l'Agenda 2030.

2º. Instar al govern estatal, autonòmic i municipal el compliment dels ODS, en particular en totes les metes vinculades a la teua ciutat, involucrant a tots els nivells de govern, per la qual cosa és fonamental treballar amb ells per tal de definir metes concretes per a cada un dels ODS en el teu municipi, amb responsables i pressupostos, que s'alineen amb l'Agenda 2030 i contribuïsquen a la seua implementació.

3º. Controlar el compliment dels ODS: per mitjà d'indicadors de seguiment accessibles, transparents i públics de l'avanç de polítiques i programes de les institucions públiques. Igualment és necessari saber com i en què es gasta el pressupost públic per a poder assenyalar on cal reforçar o millorar l'exercici del gasto per a compliment de la implementació dels ODS .

4ª. Participar i promoure la participació de les organitzacions de la societat civil en conferències i espais de seguiment i desenvolupament dels ODS, així com enfortir l'articulació d'aliances, **per mitjà de xarxes i plataformes socials** entre les organitzacions de la societat civil i grups d'interés, que a més possibiliten impulsar projectes conjunts que permeten unir esforços per a aconseguir objectius comuns per a acabar amb la pobresa i les desigualtats, i respectar els límits ambientals del planeta.

5º. Investigar bones pràctiques en altres ciutats, comunitats autònomes i països.

Sobre tot, a l'incrementar el compromís de les persones i l'acció comunitària, **la societat civil** fomenta el sentit de la propietat local per a trobar solucions de desenvolupament sostenible, per la qual cosa es possibilita en gran manera l'èxit de tots els objectius.

La societat civil també pot exercir un paper significatiu al ser agents en el compromís i al connectar estratègies i iniciatives governamentals amb l'acció voluntària comunitària, complementària però essencial per a tots els objectius.

On puc conèixer més?

Naciones Unidas: La Agenda de Desarrollo Sostenible. Disponible en: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/es/la-agenda-de-desarrollo-sostenible/>

Comisión Europea. Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo, al consejo, al comité económico y social europeo y al comité de las regiones: "Próximas etapas para un futuro europeo sostenible. Acción europea para la sostenibilidad". Disponible en: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0739&from=EN>

Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID): "La Agenda 2030. El reto de los Objetivos de Desarrollo Sostenible". Disponible en: <http://www.aecid.es/ES/Paginas/Sala%20de%20Prensa/ODS/01-ODS.aspx>

Generalitat Valenciana. Cooperació i Solidaritat. Disponible en: <http://www.cooperaciovalenciana.gva.es/ods>

Red Española para el Desarrollo Sostenible (REDS). Objetivos de Desarrollo Sostenible. Disponible en: <http://reds-sdsn.es/que-hacemos/objetivos-de-desarrollo-sostenible>

Pacto Mundial Red Española. Objetivos de Desarrollo Sostenible y sector privado. Disponible en: <http://www.pactomundial.org/2017/02/agenda-2030/>

Els ODS en una ullada

Posar fi a la pobresa en totes les seues formes i en tot el món.

Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenibles.

Garantir una vida sana i promoure el benestar de tots a totes les edats.

Garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tots.

Aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i les xiquetes.

Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a tots.

Garantir l'accés a una energia assequible, fiable, sostenible i moderna per a tots.

Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiu i el treball decent per a tots.

Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

Reduir la desigualtat en i entre els països.

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.

Garantir modalitats de consum i producció sostenible.

Adoptar medidas urgentes para combatir el cambio climático i els seus efectes.

Conservar i utilitzar en forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible.

Gestionar de manera sostenible els boscos, lluitar contra la desertificació, detindre i invertir la degradació de les terres i detindre la pèrdua de la biodiversitat.

Promoure societats justes, pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tots i construir institucions eficaces i inclusives.

Enfortir els mitjans d'implementació i revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

Elaboració: Servei d'Anàlisi, Estudis, Promoció i Seguiment. Direcció General de Cooperació i Solidaritat. Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació

Disseny i maquetació: Presidència de la Generalitat, Direcció General de Relacions amb Les Corts (Servei de Publicacions de la Generalitat)

